

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

Факультет суспільно-гуманітарних наук

Кафедра політології та соціології

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Рішенням вченої ради Факультету суспільно-гуманітарних наук протокол №9 від 19 березня 2026 р.

Голова Віталій АНДРУСЄВ

ВИМОГИ ДЛЯ НАПИСАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ МАГІСТРА

спеціальності	для здобувачів С2 «Політологія»
рівня вищої освіти	другого (магістерського)
освітня програма	2.С2.00.01 Політичні технології та консультування

Київ – 2026

Затверджено на засіданні кафедри політології та соціології Факультету суспільно-гуманітарних наук Київського університету імені Бориса Грінченка (Протокол № 8 від 6 березня 2026 р.).

Методичні рекомендації до написання кваліфікаційних робіт магістра: для студентів спеціальності С2 «Політологія» другого (магістерського) рівня вищої освіти / Київ: Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, 2026. 34 с.

Укладачі:

Костюк Тетяна Олександрівна, доктор наук з державного управління, доцент, професор кафедри політології та соціології Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

Лавриненко Ганна Андріївна, кандидат політичних наук, доцент кафедри політології та соціології Київського університету імені Бориса Грінченка.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА	66
1. Загальні положення.....	6
2. Вимоги до змісту кваліфікаційної роботи магістра.....	8
3. Підготовка презентації до захисту кваліфікаційної роботи магістра	14
4. Етапи роботи над кваліфікаційною роботою магістра.....	16
5. Наукове керівництво виконанням роботи	17
6. Правила оформлення кваліфікаційної роботи магістра.....	18
7. Захист кваліфікаційної роботи магістра	20
ДОДАТКИ	23
Додаток А. Титульний аркуш кваліфікаційної роботи магістра	23
Додаток Б. Приклади оформлення бібліографічного опису списку використаних джерел.....	24
Додаток В. Відгук наукового керівника	27
Додаток Г. Рецензія на кваліфікаційну роботу магістра.....	28
Додаток Д. Орієнтовний перелік тем кваліфікаційних робіт магістра.....	29
Додаток Е. Зразок написання заяви на закріплення теми кваліфікаційної роботи магістра.....	31
Додаток Ж. Завдання на кваліфікаційну роботу магістра студенту	32
ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА	34

ВСТУП

Методичні рекомендації розроблені для студентів та науково-педагогічних працівників, які здійснюють керівництво кваліфікаційними роботами здобувачів освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» спеціальності «Політологія»

Метою укладених рекомендацій є надання студентам порад та допомоги в організації раціональної та ефективної роботи з підготовки та захисту кваліфікаційної роботи магістра, а саме: поради щодо вибору теми, аналізу літератури, проведення дослідження, узагальнення та послідовність викладення матеріалу, вимоги до контенту, обсягу та оформлення робіт, підготовки до захисту робіт перед Екзаменаційною Комісією (ЕК) й оприлюднення результатів та розміщення робіт на офіційному ресурсі Університету (репозитарії).

Підготовка кваліфікаційної роботи магістра передбачає формування наступних фахових компетентностей за освітньою програмою 2022 р.:

ЗК-02	Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.
ЗК-03	Здатність розробляти проекти та управляти ними.
ЗК-04	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК-05	Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.
ЗК-06	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
ЗКу-09	Здатність працювати самостійно та в команді.
СК-01	Усвідомлення природи та значення політики як специфічного виду людської діяльності та особливої сфери пізнання, включаючи розвиток уявлень про політику та її сучасні інтерпретації.
СК-02	Спроможність здійснювати фахову педагогічну та/або науково-педагогічну діяльність у закладах освіти.
СК-03	Критичне осмислення проблем та принципів функціонування та закономірностей розвитку влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, гендерної політики, світової політики та політики окремих країн та регіонів.
СК-04	Здатність комплексно аналізувати владу та урядування, політичні системи, інститути та режими, політичні процеси та політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.
СК-05	Спроможність комплексно використовувати нормативну та емпіричну політичну теорію, методологію політичних досліджень та прикладного політичного аналізу.
СК-06	Здатність використовувати широкий спектр концептів і методів для інтерпретації та аналізу політики на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.
СК-07	Спроможність ефективно виконувати політико-організаційні, експертно-аналітичні та консультаційні функції на національному та міжнародному рівні.
СКу-10	Спроможність самостійно конструювати політико-інформаційний простір; комплексно оцінювати інформаційні повідомлення і потоки; ефективно протидіяти інформаційним маніпуляціям та інформаційним війнам.

3. Виконання кваліфікаційної роботи магістра передбачає наступні результати навчання:

PH-01	Застосовувати для розв'язування складних задач політології розуміння природи та значення політики як специфічного виду людської діяльності та особливої сфери пізнання, включаючи розвиток уявлень про політику та її сучасні інтерпретації, особливостей реалізації влади у різних політичних системах, їх соціально-економічного, історичного та соціокультурного контексту.
PH-02	Застосовувати спеціалізовані концептуальні знання з політології, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності або галузі знань і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень, критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань.
PH-03	Вільно спілкуватися усно і письмово українською та англійською мовами при обговоренні професійних питань, досліджень та інновацій в сфері політології.
PH-05	Планувати, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт відповідно до встановлених вимог.
PH-06	Критично осмислювати принципи здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів.
PH-08	Розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері політології та з дотичних до неї міждисциплінарних напрямів з урахуванням методологічних, економічних, соціальних, правових та етичних аспектів.
PHy-10	Здійснювати об'єктивний аналіз та експертизу політичної інформації та якісно її обробляти; надавати замовникам різних рівнів теоретичну, методичну і консультативну допомогу з вивчення та аналізу політичного життя суспільства і давати оцінку прийнятим рішенням та ймовірним ризикам.

ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ЗДАЧІ, ПІДГОТОВКИ І ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Передумовами успішної здачі роботи є опанування необхідних загальних і спеціальних компетентностей та отримання результатів навчання відповідно до Стандарту другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності «Політологія».

РЕЗУЛЬТАТ ПІДГОТОВКИ І ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Прийняття рішення про присвоєння за результатами державної підсумкової атестації кваліфікації «Магістр політології» та видачу документа державного зразка про вищу освіту.

ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Магістр (від лат. *magister* – «майстер») – це освітній ступінь, що здобувається на другому рівні вищої освіти та присуджується закладом вищої освіти (науковою установою) у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньої програми.

Освітній ступінь магістра передбачає здобуття особою поглиблених теоретичних та практичних знань, методологічних умінь та навичок за обраною спеціальністю, інших компетентностей, необхідних для ефективного виконання завдань інноваційного характеру відповідного рівня професійної діяльності.

Кваліфікаційна робота магістра – це самостійне завершене навчально-наукове завдання дослідницького характеру, яке виконує студент на завершальному етапі фахової підготовки за освітнім ступенем магістра, яке дозволяє виявити теоретичні та практичні знання та здатність їх застосовувати для розв'язання конкретних дослідницьких завдань.

Наукові керівники кваліфікаційних робіт магістра призначаються з-поміж висококваліфікованих педагогічних або науково-педагогічних працівників Університету, які мають відповідний до вимог чинного законодавства науковий ступінь та вчене звання.

Метою магістерської роботи є застосування набутих у процесі навчання й виробничих практик теоретичних знань і практичних навичок для самостійного розв'язання конкретної актуальної проблеми на підставі критичного аналізу та узагальнення існуючої інформації з обраної проблеми, проведення власних досліджень, використання сучасних технологій, виконання розробок та творення прикладних рекомендацій для розв'язання проблеми.

Основними завданнями виконання кваліфікаційної роботи магістра є:

- Закріплення та поглиблення знань та практичних умінь самостійного вирішення теоретичних й прикладних завдань в галузі політичної науки та споріднених галузей знань;
- Розвиток умінь студента самостійно систематизувати та аналізувати наукові джерела з теми, удосконалення методики науково-прикладних досліджень, навичок узагальнень та логічного викладу матеріалу;
- Здатність самостійно вести науковий пошук з обраної тематики;
- Уміння і вирішувати конкретні наукові завдання, спираючись на технологічні напрацювання у політичній науці.

В кваліфікаційній роботі магістра студент повинен:

- Показати високу спроможність здійснити всебічне вивчення та комплексний аналіз обраної тематики, здатність до критичного осмислення різних наукових й прикладних підходів до висвітлення означеної проблематики;
- Обґрунтувати актуальність теми, відповідність її сучасному стану розвитку науки, практичним потребам та завданням галузі;
- Уміти критично аналізувати наукові дослідження, монографічні та періодичні видання з теми, узагальнювати матеріали діяльності політичних інститутів й організацій, робити аналітичні висновки і пропозиції;
- Охарактеризувати еволюцію розвитку та дослідження обраної проблематики;
- Продемонструвати обізнаність із сучасними підходами до організації наукового дослідження та вміння їх використовувати для вирішення поставлених наукових завдань;
- Показати уміння та навички у проведенні експерименту та прогнозування;
- Уміти узагальнювати результати, формулювати висновки та аргументації, обґрунтувати практичні рекомендації.

Загальними вимогами до кваліфікаційної роботи магістра є:

- Цільова спрямованість;
- Чітка побудова та логічна послідовність викладення матеріалу;
- Глибина дослідження і повнота висвітлення питань;
- Переконливість аргументацій;
- Стислість і точність наукових формулювань;
- Конкретність викладу результатів роботи;
- Доказовість висновків і обґрунтованість рекомендацій;
- Грамотне оформлення.

При написанні кваліфікаційної роботи магістра здобувач повинен обов'язково посилатися на авторів і джерела, з яких у процесі дослідження було запозичено матеріали або окремі результати.

Текст кваліфікаційної роботи магістра повинен бути укладений з використанням наукового стилю з чітко, логічно та аргументовано викладеним змістом і результатами досліджень. Важливо уникати загальних слів та бездоказових тверджень.

Кваліфікаційна робота магістра повинна бути виконана *державною (українською) мовою*. До захисту кваліфікаційних робіт магістра допускаються студенти, які виконали всі вимоги навчального плану, успішно пройшли і захистили всі види практик, передбачених навчальним планом, подали у

встановлений термін кваліфікаційну роботу магістра на вивчення науковому керівнику та зовнішнім рецензентам-представникам інших ЗВО та науково-дослідних організацій, профільних установ з вирішення питань, що становлять об'єкт та/ або предмет дослідження, виправили вказані помилки у формулюванні та усунули недоліки у оформленні, отримали позитивний відгук наукового керівника та схвальну зовнішню рецензію.

Магістерська робота є науковою працею, що визначає її зміст й відрізняє від інших типів студентських робіт, і без проведення наукового дослідження магістерська робота неможлива. Відтак, висновки та результати магістерської роботи повинні генерувати нову чи частково нову інформацію.

Елементами *новизни* досліджень можуть вважатися:

- поглиблений аналіз та встановлення причинно-наслідкових зв'язків в контексті досліджуваної проблематики у царині прикладної політології;
- удосконалення категоріального апарату у сфері прикладних досліджень політичної науки;
- запропоновані нові методи дослідження;
- розроблення пропозицій щодо тлумачення, інакшого трактування існуючих понять та категорій, впровадження нових термінів;
- формування обґрунтованих пропозицій для вирішення поставлених завдань, спрямованих на розв'язання певної проблематики, якій присвячена магістерська робота;
- створення наочності, розроблення навчально-методичних матеріалів тощо.

2. ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА

2.1. Текст кваліфікаційної роботи магістра має містити:

- Титульний аркуш;
- Зміст;
- Перелік умовних позначень (при необхідності);
- Вступ;
- Основну частину;
- Загальні висновки;
- Список використаних джерел;
- Додатки (при необхідності).

2.2. Титульний аркуш кваліфікаційної роботи магістра

Титульний аркуш кваліфікаційної роботи магістра містить (*Додаток А*):

- найменування закладу вищої освіти, де виконана кваліфікаційна робота магістра;
- назва кваліфікаційної роботи магістра; індекс УДК;

- прізвище, ім'я, по батькові автора; група, курс, спеціальність;
- науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові наукового керівника;
- місто і рік.

2.3. Зміст

Зміст подають на початку наукової роботи. Він містить найменування та номери початкових сторінок усіх розділів, підрозділів та підпунктів (якщо вони мають заголовок), як от Вступ, Висновки до розділів, Загальні висновки, Додатки, Список використаних джерел тощо.

2.4. Перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів (за необхідності)

Якщо в науковій роботі автор вживає численну аббревіатуру, специфічну термінологію або ж маловідомі скорочення, нові символи, позначення і таке інше, то їх перелік може бути поданий у вигляді окремого списку, який розміщують перед вступом. Як варіант перелік можна друкувати у два стовпчики, де ліворуч за абеткою наводять, скорочення/ аббревіатуру, а праворуч – їх детальну розшифровку. Не варто без потреби створювати власні скорочення/ аббревіатуру, а також зазначати ті, що не є визначальними для розкриття змісту кваліфікаційної роботи магістра.

2.5. Вступ

У вступі обґрунтовується актуальність обраної теми, дається характеристика сучасного стану досліджуваної проблематики, визначається мета кваліфікаційної роботи магістра, завдання, вказується об'єкт та предмет дослідження, визначається та обґрунтовується доречність вживання тих чи інших методів дослідження, його теоретичне та практичне значення. У вступі варто вказати апробацію дослідження, структуру роботи та перелік ключових термінів.

Рекомендований обсяг вступу – 3,5–5 сторінок тексту.

Загальну характеристику кваліфікаційної роботи магістра у Вступі подають в рекомендованій нижче послідовності.

Актуальність теми дослідження: Шляхом критичного аналізу та порівняння з відомими розв'язаннями проблеми (наукового завдання) стисло і конкретно обґрунтовують актуальність і доцільність роботи з точки зору тенденцій розвитку політологічної науки, ефективних суспільств та сталого розвитку. Визначення і доведення актуальності магістерської роботи, яка є авторською науковою працею студента, може містити певні цитати для посилення аргументації, проте посилення, як правило, не наводять. Висвітлення

актуальності вирізняється конкретикою та аргументованістю, рекомендований обсяг – 1–1, 2 сторінки тексту.

Мета і завдання магістерської роботи формулюються задля їх подальшого вирішення протягом дослідження. Результати досягнення мети та вирішення поставлених завдань відбиваються у висновках. Мета розкриває суть роботи над змістом і повинна давати відповідь, що магістр робитиме і для чого. Власне, вона визначає та зумовлює контент і напряду пов'язана з темою кваліфікаційної роботи. Між метою і кінцевим результатом дослідження має бути пряма кореляція, поставленої мети обов'язково потрібно досягти (цьому слугують дослідницькі завдання). Досягнення поставленої мети слід також відобразити у висновках.

Для досягнення поставленої мети дослідження студент визначає послідовне виконання відповідних **завдань**, а саме:

- Обґрунтування теоретичних засад дослідження;
- Аналіз історичних аспектів розвитку проблемного питання наукового дослідження;
- Обґрунтування системи заходів для подолання проблеми;
- Визначення подальших перспектив розвитку досліджуваного питання;
- Розробка методичних рекомендацій та пропозицій щодо використання результатів дослідження в практиці відповідних установ і організацій;

Завдання дослідження будуються у відповідній логічній послідовності відповідно до змісту кваліфікаційної роботи магістра. Рекомендована кількість завдань для кваліфікаційної роботи магістра – 5-6.

Об'єкт дослідження – це обране для вивчення процес або явище, яке створює проблемну ситуацію. Він завжди ширший за предмет!

Предмет дослідження вузьчий за об'єкт та лежить в його площині.

В межах наукового дослідження об'єкт і предмет співвідносяться між собою як загальне і часткове. Саме предмет визначає і розкриває тему кваліфікаційної роботи магістра, а відтак є у фокусі основної уваги.

Ні формулювання об'єкта, ні формулювання предмету не повинні повторювати дослівно тему магістерського дослідження!

Гіпотеза дослідження – елемент Вступу, який не є обов'язковим для написання кваліфікаційної роботи магістра, проте демонструє рівень теоретичної та методологічної підготовки здобувача освіти.

Тим не менше цей елемент допускається в наукових дослідженнях і є основним припущенням щодо очікуваних результатів роботи. На початку дослідження може бути сформульовано як одну, так і декілька гіпотез. Формулюючи їх, необхідно враховувати, що гіпотезу слід формулювати так, щоб можна було її перевірити, тобто дослідник повинен мати змогу розробити адекватні дослідницькі процедури.

Також зазначимо, що залежно від типу дослідження, яке проводиться в кваліфікаційній роботі магістра (пошукове, аналітичне або експериментальне) можуть бути сформульовані різні за типом гіпотези (структурно-описова, функціонально-описова або пояснювальна).

Методи дослідження подаються у вигляді переліку з поясненням, яким чином та де саме в роботі вони були використані у процесі досягнення поставленої в роботі мети.

Метод теоретичного дослідження – це сукупність прийомів та операцій, за допомогою яких здійснюється та чи інша конкретна практична або теоретична діяльність. У кваліфікаційній роботі магістра необхідно детально розписати, де, на якому етапі наукового дослідження використовувався той чи інший науковий метод. Перераховувати методи потрібно не відірвано від змісту роботи, а коротко та змістовно. Це дасть змогу пересвідчитися в логічності та прийнятності вибору саме цих методів. Рекомендований обсяг – 0,5-1 сторінки тексту.

Наукова новизна – визначення рівня авторського наукового доробку стосовно досліджуваної проблеми. Для магістерської роботи рекомендовано такі рівні наукової новизни – «удосконалено», «уточнено», «дістало подальшого розвитку», уникаючи формулювань «вперше було розглянуто/ проаналізовано/ систематизовано...», якщо лишень це не абсолютно нова проблема/ проблематика у політологічній науці чи ситуативно подія/ феномен стався вперше і не був широко досліджений іншими науковцями або це не можливо перевірити доступними методами (пошук в інтернеті/ бібліотеках та ін). Рідко коли кваліфікаційна робота магістра надає певний первинний аналіз виключно через обмежений обсяг та рівень підготовки здобувача, тому все зазначене там «вперше» завжди буде дискусійним моментом при захисті.

Теоретичне значення дослідження полягає у можливості його подальшого використання як теоретичної основи для комплексних наукових досліджень в означеній галузі, наукових розвідок та ін.

Практичне значення одержаних результатів

У кваліфікаційній роботі магістра, що має теоретичне значення, треба подати відомості про можливість практичного використання результатів досліджень, як от при викладанні навчальних курсів, укладанні навчально—методичної літератури, в проєктній діяльності, публікаціях тощо.

Апробація результатів кваліфікаційної роботи магістра

Вказується, на яких наукових заходах (конференціях, круглих столах) чи у яких науково-дослідних проєктах було оприлюднено певні проміжні результати досліджень, проведених в рамках підготовки кваліфікаційної роботи магістра.

Структура роботи містить інформацію про кількість розділів, підрозділів, сторінок загалом; а також кількість позицій списку використаних джерел, кількість додатків та обсяг сторінок, на яких вони вміщені.

Ключові терміни подаються в лапках через кому без подальшого визначення (не менше восьми).

2.6. Основна частина

Основна частина кваліфікаційної роботи магістра складається з розділів, котрі в свою чергу діляться на підрозділи, пункти та підпункти. Кожний розділ слід починати з нової сторінки, де на початку може бути розміщена *передмова* до основного тексту з коротким описом обраного напряму й обґрунтуванням застосованих методів досліджень та зазначенням ключових термінів.

Основна частина роботи повинна мати чітку логічну структуру і, як правило, містить 3 розділи.

Перший розділ, зазвичай, присвячується теоретико-методологічним аспектам досліджуваної теми. Він повинен містити ретроспективний аналіз підходів до вивчення заявленої проблематики, а відтак – його обов'язковою складовою є аналітичний огляд літератури, щоб продемонструвати основні етапи розвитку наукової думки за напрямом дослідження. Стисло, критично висвітлюючи роботи попередників, здобувач повинен назвати ті питання, що залишились невирішеними і, отже, визначити своє місце у розв'язанні проблеми. Кожне анотоване джерело повинне містити посилання на відповідну позицію в списку використаних джерел (за зразком – [1], [5], [13] тощо.). Бажано закінчити цей розділ коротким резюме стосовно періодизації, повноти висвітлення чи виявлених прогалин, чи закономірностей, що впливають із дослідженої літератури зумовлюють продовжувати вивчати обрану проблематику. *Анотований огляд літератури* повинен містити аналіз не менше 20–30 джерел, представлених у списку літератури.

Другий розділ присвячується аналізу стану об'єкту дослідження, *третій розділ* повинен містити рекомендації та пропозиції щодо вирішення проблемних аспектів та перспективи подальших досліджень. Виклад матеріалу підпорядковують одній провідній ідеї, чітко визначеній автором.

Усі розділи повинні бути логічно пов'язані між собою. На початку кожного підрозділу студент зазначає конкретне завдання, яке потребує подальшого розгляду, вказує дослідників, чії праці стали основою для наукового аналізу.

У тексті роботи обов'язково має бути представлений аналіз різних позицій дослідників, визначені найбільш проблематичні дискусивні питання, зазначений авторський підхід до означеної для кожного розділу та підрозділу проблеми.

При укладенні тезаурусу та встановлення категорійного апарату дослідження бажано посилатись на усталені та закріплені в енциклопедичних та довідкових виданнях трактування термінів.

У кінці кожного підрозділу одним-двома абзацами зазначаються короткі висновки із досліджуваного теоретичного матеріалу.

Після кожного розділу формулюють **Висновки до (номер за порядком) розділу** зі стислим викладенням наведених у розділі наукових і практичних результатів, що дає змогу концентровано подати найважливіші висновки, без другорядних деталей та непотрібних подробиць. Висновки мають бути чіткі, змістовні, логічні, відповідати завданням, поставленим на початку розділу, нести і елементи наукової новизни, і особисту думку автора стосовно відомого матеріалу як результату проведеного дослідження.

2.7. Висновки

Заключна частина роботи – висновки.

ВИСНОВКИ – це коротке резюме з усього змісту кваліфікаційної роботи магістра, де викладають найбільш важливі наукові та практичні досягнуті магістром результати, аргументуючи їх кількісними та якісними показниками, а також зазначається, наскільки підтвердилася висунута гіпотеза, якщо це було зроблено. Також формулюють рекомендації щодо наукового та практичного використання здобутих результатів. Вони починаються з визначення актуальності наукової задачі або проблеми, за вирішення якої студент претендує на отримання освітньо-кваліфікаційного рівня магістра.

Висновки мають інформувати про досягнення мети дослідження та виконання конкретних поставлених завдань. Їхня кількість та формулювання безпосередньо корелюються із поставленими завданнями, висновки повинні мати відповідну до завдань нумерацію. Наприклад: виявити закономірність... (у завданнях) → виявлено таку закономірність ... (у висновках) і т.п. Відтак, висновки будуть логічно структуровані, відповідати поставленим у Вступі завданням та розкривати повноту досягнення поставленої мети. Обсяг Висновків – 3,5–5 сторінок

2.8. Список використаних джерел

У Списку використаних джерел (*Додаток Б*) слід розміщувати всі текстові та електронні джерела за алфавітом. Бібліографічний опис джерел складають відповідно до чинних стандартів з бібліотечної справи.

2.9. Додатки

За необхідності до додатків доцільно включати допоміжний матеріал, необхідний для повноти сприйняття наукової роботи: таблиці допоміжних цифрових даних, схеми чи ілюстрації допоміжного характеру. На всі таблиці,

схеми чи нормативні документи, зазначені у Додатках, мають бути посилання на джерела: Цитовано за: [8, с.24], запозичено з [8, с.24]. Якщо схеми чи таблиці, представлені у Додатках, є авторськими, необхідно зазначити: [складено автором].

3. ПІДГОТОВКА ПРЕЗЕНТАЦІЇ ДО ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА

3.1. Загальні вимоги до презентації

Створення презентації до захисту кваліфікаційної роботи магістра передбачає наочне та лаконічне подання ключових результатів дослідження. Підготовка презентації забезпечує реалізацію двох стратегічних завдань, що полягають у :

- створенні стислого, проте змістовного конспекту доповіді для захисту кваліфікаційної роботи магістра;
- публічній наочній демонстрації найважливіших результатів дослідження, на основі отриманих теоретико-методологічних та емпірично перевірених висновків.

Презентація виконується *державною (українською) мовою*. Рекомендоване програмне забезпечення для створення презентації до захисту кваліфікаційної роботи магістра - *Microsoft PowerPoint*.

3.2. Структура презентації

Структурно презентація орієнтовно повинна складати до 15 слайдів.

1 слайд – тема кваліфікаційної роботи магістра, ПІБ виконавця та наукового керівника із зазначенням його наукового ступеня та вченого звання, посади.

2 слайд – зазначається актуальність теми дослідження.

3 слайд – мета, об'єкт, предмет та гіпотеза дослідження.

4 слайд – вказуються використані підходи та методи дослідження.

5 слайд – зазначається новизна.

3 б по 11 слайди – зазначаються завдання та відповідні до них висновки, котрі були досягнуті у процесі дослідження (кількість слайдів може варіюватися в залежності від кількості поставлених дослідником завдань).

12 слайд – надається список використаних джерел (до 10 позицій, які є найбільш значущими для дослідження).

13 слайд – представляються результати апробації наукового дослідження (наукові статті, тези).

3.3. Вимоги до розробки презентації

Перед початком розробки презентації обов'язково необхідно враховувати тривалість доповіді, котра не повинна перевищувати 15 хвилин. Не рекомендується заповнювати слайди суцільним текстом, бажано використовувати ключові слова та фрази. Крім того, уривки текстового матеріалу, котрі включають у себе проміжні або кінцеві результати дослідження, а також містять числові показники, бажано організувати у вигляді таблиць, графіків та діаграм. Допускається створення та використання фото та відеоматеріалів, якщо їх наявність підкріплює результати дослідження.

Матеріал, котрий викладається на слайдах презентації, повинен бути логічно структурований, грамотний та вчитаний. Доповідь магістра не повинна дублювати інформацію, зображену на слайдах, а лише пояснювати та доповнювати її. Використання різного роду ефектів та анімації не повинно заважати сприйняттю інформації, а навпаки посилювати її, надавати певні акценти. Презентації повинні оформлюватися з урахуванням брендбуку Університету, дотримуючись існуючих шаблонів. Контраст між текстом, фоном та графікою повинен забезпечувати читабельність тексту.

3.4. Оформлення тексту презентації

Текст презентації кваліфікаційної роботи магістра повинен подаватися лаконічно та структуровано. Шрифт повинен відповідати наступним вимогам:

- Times New Roman;
- не менше 10 і не більше 20 кегля;
- інтервал 1.15-1.5 рядки (опціонально).

Ключові слова на слайдах рекомендується виділяти **напівжирним** або *курсивом*. Також текст доцільно розбивати на короткі абзаци. У випадку зображення тексту у вигляді колонок, кількість знаків у колонці не повинна перевищувати 40-50 одиниць, що забезпечить легкість візуального сприйняття тексту.

3.5. Додаткові рекомендації по створенню та оформленню презентацій

1. Слайд варто поділяти на умовні зони.
2. Дотримуйтесь правила, що вільна зона слайда не повинна перевищувати 30%, решта має бути заповнена.
3. Використовуйте короткі текстові описи, а також долучайте більше таблиць, графіків, діаграм для кращого візуального сприйняття.
4. Обережно використовуйте ефекти анімації, не зловживайте ними, адже йдеться про презентацію до наукового дослідження, тому вони, в принципі, недоречні.
5. Під час розміщення об'єктів в презентації варто дотримуватися єдиного стилю.

6. При створенні таблиць у презентації текст в них варто розміщувати центровано із зазначенням заголовків колонок; рекомендується виділення одного рядку (колонки) із найважливішими результатами.

7. При використанні діаграм рекомендується застосовувати контрастні кольори для різних графіків, а також обмежувати кількість графіків в межах однієї діаграми.

Презентація повинна бути підготовлена до попереднього захисту кваліфікаційних робіт магістра на кафедрі.

4. ЕТАПИ РОБОТИ НАД КВАЛІФІКАЦІЙНОЮ РОБОТОЮ МАГІСТРА

Весь процес роботи над дослідженням поділяється на три основні *етапи*:

- Підготовчий;
- Етап роботи над змістом;
- Заключний етап.

Підготовчий етап розпочинається з вибору теми кваліфікаційної роботи магістра, її осмислення та обґрунтування актуальності. Студенту надається право обрати тему кваліфікаційної роботи магістра, визначену кафедрою політології та соціології (*Додаток Д*), або запропонувати свою з обґрунтуванням доцільності її розробки. Вибір теми студент здійснює з науковим керівником, враховуючи його та свої особисті попередні напрацювання та зацікавленість тематикою. Підхід до вибору теми повинен бути творчим і охоплювати актуальну проблематику сьогодення. Можна також брати до уваги на раніше виконані дослідження, які знайшли відображення в курсових роботах, рефератах та доповідях на наукових студентських конференціях.

Студент має право на самостійний вибір теми, яка повинна бути узгоджена, обговорена на засіданні кафедри політології та соціології та зафіксована як тема кваліфікаційної роботи магістра у встановленому порядку у кафедральних документах у відповідні терміни, після чого тема зміні не підлягає. У нагальному випадку необхідності зміни чи уточнення теми кваліфікаційної роботи магістра, затвердженої наказом по ЗВО, студентом пишеться заява на ім'я декана Факультету суспільно-гуманітарних наук з відповідним погодженням завідувача кафедри *не пізніше, ніж за 2 місяці до захисту*.

Схема роботи над написанням та оформленням кваліфікаційної роботи магістра:

- Вибір теми та її обґрунтування;
- Підбір та вивчення літератури з теми;
- З'ясування об'єкта, предмета, мети та завдань дослідження;
- Складання плану роботи та узгодження його з керівником;

- Викладення тексту роботи відповідно до її структури;
- Формулювання висновків;
- Написання вступу та огляду використаних джерел;
- Літературне редагування.

В процесі виконання кваліфікаційної роботи магістра студент дотримується графіку консультацій, узгоджених з науковим керівником, затверджених завідувачем кафедри політології та соціології і викладених у завданнях на кваліфікаційну роботу магістра (*Додаток Ж*). Зброшурована кваліфікаційна робота магістра та її електронна версія подаються студентом завідувачу випускаючої кафедри, який приймає остаточне рішення щодо її допуску до захисту перед Екзаменаційною комісією із захисту кваліфікаційних робіт магістра, про що робить відповідну позначку. Допуск студента до захисту кваліфікаційної роботи магістра здійснює кафедра політології та соціології за результатами попереднього захисту, засвідчуючи це у протоколі засідання кафедри. Проведення попереднього захисту кваліфікаційних робіт магістра відбувається не пізніше, ніж за один місяць до захисту. Графік затверджується завідувачем випускової кафедри і оголошується студентам. Перед захистом кваліфікаційні роботи магістра проходять обов'язкову перевірку на плагіат. Роботи, виконані не самостійно, а також ті, що не пройшли перевірку або мають понад 25% неоригінального тексту, до захисту не допускаються. Після одержання допуску до захисту студент отримує від випускової кафедри направлення на зовнішнє рецензування. Зовнішній рецензент ретельно ознайомлюється з кваліфікаційною роботою магістра та складає рецензію. Відгук наукового керівника та зовнішню рецензію студент подає разом зі зброшурованою кваліфікаційною роботою магістра.

5. НАУКОВЕ КЕРІВНИЦТВО ВИКОНАННЯМ РОБОТИ

Для керівництва кваліфікаційною роботою магістра за студентом закріплюється науковий керівник. Керівниками кваліфікаційних робіт магістра призначаються професори та доценти кафедри політології та соціології Університету. У процесі підготовки кваліфікаційної роботи магістра студенти можуть консультуватися з викладачами інших кафедр Університету, вченими інших освітніх і науково-дослідних установ, провідними спеціалістами різних галузей. При наявності офіційного керівника, призначеного випускаючою кафедрою, титульний аркуш кваліфікаційної роботи магістра повинен містити дані про його звання, місце роботи, посаду та його підпис.

Основні функції наукового керівника:

- Допомога студенту в остаточному виборі і формулюванні теми кваліфікаційної роботи магістра, розробці її концепції та структури;

- Поради щодо вибору літератури, спеціальних джерел, обробки та використанню матеріалів;
- Консультації щодо змісту кваліфікаційної роботи магістра;
- Контроль за своєчасним виконанням кваліфікаційної роботи магістра;
- Написання відгуку про кваліфікаційну роботу магістра.

6. ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА

6.1. Загальні технічні вимоги до оформлення

Кваліфікаційну роботу магістра друкують з одного боку аркуша білого паперу формату А4 (210x297 мм) через 1,5 міжрядкових інтервали. Можна також використати папір форматів у межах від 203x288 до 210x297 мм і подати таблиці та ілюстрації на аркушах формату А3. *Обсяг кваліфікаційної роботи магістра повинен становити 90–120 сторінок машинописного тексту* (список використаних джерел та додатки до загальної нумерації не включаються.) Текст кваліфікаційної роботи магістра необхідно друкувати, залишаючи береги таких розмірів: лівий – не менше 20 мм, правий – не менше 10 мм, верхній – не менше 20 мм, нижній – не менше 20 мм. Шрифт друку (Times New Roman, 14 кегль) повинен бути чітким, стрічка – чорного кольору середньої жирності. Щільність тексту кваліфікаційної роботи магістра повинна бути однаковою.

Текст основної частини кваліфікаційної роботи магістра поділяють на розділи та підрозділи (в ідеалі – 3 розділи (по 2 – 3 підрозділи) основного тексту. Заголовки структурних частин наукової роботи «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкують великими літерами симетрично до тексту. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу без крапки наприкінці. У випадку, якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою. Заголовки пунктів друкують маленькими літерами (тільки перша велика) з абзацного відступу. Відстань між заголовком (окрім заголовка пункту) та текстом повинна дорівнювати 2 інтервалам.

Кожен новий розділ кваліфікаційної роботи магістра необхідно починати з нової сторінки, підрозділи подають у продовження загального тексту.

До загального обсягу кваліфікаційної роботи магістра не входять додатки, список використаних джерел, таблиці та рисунки. Але всі сторінки зазначених елементів роботи підлягають суцільній нумерації.

6.2. Нумерація

Нумерація сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів, а також малюнків, таблиць та формул подається арабськими цифрами. Першою

сторінкою кваліфікаційної роботи магістра є *титульний аркуш*, який включають до загальної нумерації сторінок, але номер сторінки на ньому не проставляють. На наступних сторінках номер проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці.

6.3. Ілюстрації

Ілюстрації (фотографії, креслення, схеми, графіки, карти) і таблиці, розмір яких не перевищує 0,3 формату А4, можливо подавати в кваліфікаційній роботі магістра безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Таблицю, малюнок або креслення, розміри якого більше формату А4, враховують як одну сторінку і розміщують у додатках з відповідними посиланнями на них по тексту. Схеми, креслення чи таблиці, які не є авторськими, мають містити посилання на відповідне джерело. Наприклад: Цитовано за [8, С. 24] Ілюстрації позначають словом «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках. Номер ілюстрації, її назва і пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією. Ілюстрації повинні мати назву, яку розміщують після номера ілюстрації. Якість ілюстрацій повинна забезпечувати їх чітке відтворення.

Наприклад:

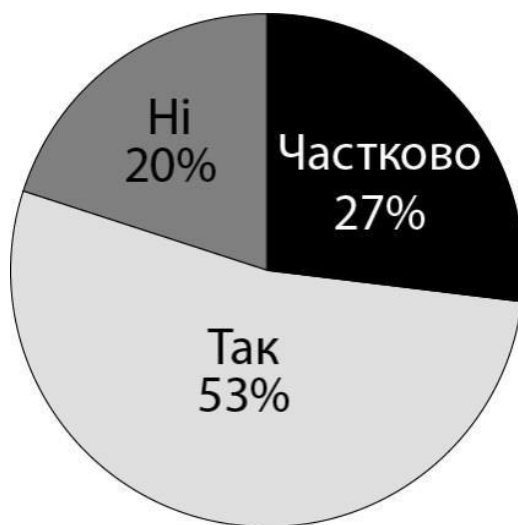

Рис. 2.1. Результати відповідей на питання «Чи задоволені Ви діяльністю Уряду?»

6.4. Посилання

При написанні кваліфікаційної роботи магістра студент повинен давати посилання на джерела, матеріали, окремі результати з яких наводяться в кваліфікаційній роботі магістра, або на ідеях і висновках яких розроблюються проблеми, задачі, питання, вивченню яких присвячена кваліфікаційна робота магістра. Якщо використовують відомості, матеріали з монографій, оглядових статей, інших джерел з великою кількістю сторінок, тоді в посиланні необхідно

точно вказати номери сторінок, на які дано посилання в кваліфікаційній роботі магістра. Посилання на джерела в тексті кваліфікаційної роботи магістра слід зазначати порядковим номером за переліком джерел, виділивши двома квадратними дужками, із позначенням сторінок, наприклад, «... у праці [8, С. 24]», (варто врахувати, що посилання має бути не більше, ніж на 2 сторінки).

У кваліфікаційній роботі магістра при зазначенні наукової дискусії з певного проблемного питання варто при цитуванні зазначати також авторів зазначених наукових позицій (напр.: «як зазначає науковець М.Іваненко...»). Цитати з одного джерела можуть послідовно розміщуватись не більше, ніж на 2-х сторінках.

6.5. Список використаних джерел

Список використаних джерел розміщується після висновків і містить бібліографічний опис використаних джерел. У списку використаних джерел спочатку у алфавітному порядку зазначається законодавча та нормативна база дослідження, потім вітчизняні джерела, за ними - іноземні (усе у алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків). Електронні видання подаються у загальному алфавітному порядку з обов'язковою вказівкою автора та назви цитованої роботи. Відомості про джерела, які включені до списку, необхідно подавати згідно з вимогами Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання». Зразки бібліографічного опису наведені у Додатку Б.

6.6. Додатки

Додатки оформлюють як продовження наукової роботи після тексту. Кожний додаток повинен починатися з нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. У правому верхньому кутку рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток» і велика літера, що позначає додаток. Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки. Ілюстрації, таблиці і формули, які розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатка, наприклад: рис. Д. 1. 2 – другий рисунок першого розділу додатка Д); формула (А. 1) – перша формула додатка А.

7. ЗАХИСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА

7.1 Підготовка студентів до захисту

Для проходження процедури захисту добувач вищої освіти готує стислу доповідь з коротким викладенням основних результатів дослідження. Регламент доповіді – до 15 хвилин (10 хв – виступ, 5 хв – відповіді на питання).

На підкріплення доповіді розробляється презентація (до 15 слайдів із найважливішою інформацією, рисунками та таблицями).

Відгук наукового керівника (*Додаток В*) кваліфікаційної роботи магістра пишеться у довільній формі з урахуванням:

- Актуальності теми;
- Наукового і практичного значення роботи;
- Ступеня самостійності у виконанні кваліфікаційної роботи магістра;
- Новизни та оригінальності використання літератури;
- Логічності;
- Аргументованості змісту;
- Відповідності професійній спрямованості випускника.

Науково-педагогічний працівник з науковим ступенем у галузі політології чи споріднених галузей знань та вченим званням з іншого ЗВО чи НДІ надає так звану «зовнішню **рецензію**» (*Додаток Г*) на кваліфікаційну роботу магістра, в якій висвітлює позитивні моменти магістерського дослідження, звертає увагу на оформлення та можливі недоліки. Зовнішня рецензія надсилається студенту до захисту, що дає можливість ознайомитись із зауваженнями та підготувати аргументовані відповіді.

7.2. Процедура захисту

Захист кваліфікаційної роботи магістра відбувається на відкритому засіданні Екзаменаційної комісії та регламентується «Положенням про організацію освітнього процесу в Київському столичному університеті імені Бориса Грінченка».

Процедура захисту включає:

- Доповідь студента про зміст роботи;
- Запитання-відповіді по змісту кваліфікаційної роботи магістра;
- виступ наукового керівника і ознайомлення комісії з його висновками щодо роботи
  - зачитування науковим керівником зовнішньої рецензії
- Заключне слово студента;
- Рішення комісії про оцінку роботи.

Захист кваліфікаційної роботи магістра фіксується у *протоколі ЕК*.

У своїй доповіді студент озвучує :

- Актуальність теми дослідження;
- Мету та завдання;
- Об'єкт та предмет дослідження;
- Методи дослідження;
- Основні теоретичні положення та їх підтвердження в процесі проведеного дослідження.

Під час захисту кваліфікаційної роботи магістра студент зобов'язаний дати вичерпні відповіді на всі зауваження у відгуку та рецензії, а також на запитання від членів ЕК під час захисту. Після доповіді студента та його відповідей на запитання ЕК оголошується відгук наукового керівника і зачитується зовнішня рецензія. Після закінчення процедури захисту ЕК на закритому засіданні обговорює результати захисту кваліфікаційних робіт магістрів, оцінює їх з урахуванням складання державних екзаменів і приймає рішення про оцінку та присвоєння студенту відповідної кваліфікації. Результати захисту кваліфікаційної роботи магістра та складання державних екзаменів визначаються національними оцінками «відмінно», «добре», «задовільно» і «незадовільно» та відповідною кількістю балів ЄКТС відповідно до єдині європейської системи оцінювання знань здобувачів освіти. Рішення ЕК про оцінку результатів захисту кваліфікаційних робіт магістра голова ЕК оголошує студентам у день захисту (складання екзамену) після завершення всіх встановлених чинним законодавством та інституційними правилами процедур, закритого обговорення результатів членами ЕК та укладення протоколу про результати захисту кваліфікаційних робіт магістра. Університет на підставі рішення Екзаменаційної комісії присуджує особі, яка успішно виконала освітню програму на певному рівні вищої освіти, відповідний ступінь вищої освіти та присвоює відповідну кваліфікацію, що засвідчує диплом про здобуття відповідного ступеня.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Титульний аркуш кваліфікаційної роботи магістра

**Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Факультет суспільно-гуманітарних наук
Кафедра політології та соціології**

Допущено до захисту
Зав. кафедри
« » _____ 20_ р.

УДК

Кваліфікаційна робота магістра

НАЗВА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА

спеціальності
освітнього рівня
освітня програма

**052 «Політологія»
другого (магістерського)
052.00.02 Політичні технології та
консультування**

прізвище, ім'я, по батькові
курс,
група, факультет
підпис

Науковий керівник
прізвище, ім'я, по батькові,
науковий ступінь, вчене звання
підпис

Київ 202_

**Приклади оформлення бібліографічного опису
списку використаних джерел**

(відповідно до Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання»)

Законодавчі та нормативні документи

Конституція України : станом на 1 верес. 2016 р. / Верховна Рада України. Харків : Право, 2016. 82 с.

Про затвердження Порядку забезпечення доступу вищих навчальних закладів і наукових установ, що знаходяться у сфері управління Міністерства освіти і науки України, до електронних наукових баз даних : наказ М-ва освіти і науки України від 2 серп. 2017 р. № 1110. *Вища школа*. 2017. № 7. С. 106–107.

Про стандартизацію : Закон України від 11 лют. 2014 р. № 1315. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1315-18> (дата звернення: ...).

Книги

Один автор:

Скидан О. В. Аграрна політика в період ринкової трансформації : монографія. Житомир : ЖНАЕУ, 2008. 375 с.

Два автори:

Крушельницька О. В., Мельничук Д. П. Управління персоналом : навч. посіб. Вид. 2-ге, переробл. і допов. Київ, 2005. 308 с.

Три автори:

Скидан О. В., Ковальчук О. Д., Янчевський В. Л. Підприємництво у сільській місцевості : довідник. Житомир, 2013. 321 с.

Чотири та більше авторів:

Методика нормування ресурсів для виробництва продукції рослинництва / Вітвіцький В. В., Кисляченко М. Ф., Лобастов І. В., Нечипорук А. А. Київ : Укראгропромпродуктивність, 2006. 106 с.

Окремий том багатотомного видання

Генетика і селекція в Україні на межі тисячоліть : у 4 т. / гол. ред. В. В. Моргун. Київ : Логос, 2001. Т. 2. 636 с.

Правова система України: історія, стан та перспективи : у 5 т. / Акад. прав. наук України. Харків : Право, 2009. Т. 2 : Конституційні засади правової системи України і проблеми її вдосконалення / заг. ред. Ю. П. Битяк. 576 с.

Стаття з енциклопедичного видання

Енциклопедія історії України: у 10 т./ред. рада: В. М. Литвин (голова) та ін.; НАН історії України, Ін-т історії України. Київ: Наук. думка, 2005. Т 9. С. 36 – 37.

Колективний автор

Органічне виробництво і продовольча безпека : зб. матеріалів доп. учасн. III Міжнар. наук.-практ. конф. / Житомир. нац. агрокол. ун-т. Житомир : Полісся, 2015. 648 с.

Менеджмент у ХХІ сторіччі: методологія і практика : колективна монографія / Полтавський національний технічний ун-т ім. Ю. Кондратюка. Полтава : Сімон, 2015. 347 с.

Конференції

Зінчук Т. О. Економічні наслідки впливу продовольчих органічних відходів на природні ресурси світу. Органічне виробництво і продовольча безпека : зб. матеріалів доп. учасн. II Міжнар. наук.-практ. конф. Житомир : Полісся, 2014. С. 103–108.

Збірник

Україна – сузір'я культур : збірник. Київ : Новий друк, 2018. 244 с.

Дисертація

Романчук Л. Д. Оцінка джерел надходження радіонуклідів до організму мешканців сільських територій Полісся України : дис. ... д-ра с.-г. наук : 03.00.16 / Житомир. нац. агрокол. ун-т. Житомир, 2011. 392 с.

Автореферат дисертації

Романчук Л. Д. Оцінка джерел надходження радіонуклідів до організму мешканців сільських територій Полісся України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра с.-г. наук : 03.00.16. Житомир, 2011. 40 с.

Статті із періодичного видання

Акмеологічні засади публічного управління / Є. І. Ходаківський та ін. Вісник ЖНАЕУ. 2017. № 1, т. 2. С. 45–58.

Клітна М. Р., Брижань І. А. Стан і розвиток органічного виробництва та ринку органічної продукції в Україні. Ефективна економіка. 2013. № 10. URL: <http://www.m.nauka.com.ua/?op=1&j=efektyvna-ekonomika&s=ua&z=2525> (дата звернення: ...).

Dankevych Ye. M., Dankevych V. Ye., Chaikin O. V. Ukraine agricultural land market formation preconditions. Acta Universitatis Agriculturae et Silviculturae Mendeliana Brunensis. 2017. Vol. 65, №. 1. P. 259–271.

Архівний документ

Матеріали Ради Народних комісарів Української Народної Республіки//ЦДАВО України (Центр. держ. архів вищ. органів влади та упр. України). Ф. 1061. Оп. 1. Спр. 8 – 12. Копія; Ф. 1063. Оп. 3. Спр. 1– 3.

Діяльність історичної секції при ВУАН та зв'язаних з нею історичних установ академії в 1929 – 1930 рр. // Інститут рукопису Національної бібліотеки імені В. І. Вернадського. Спр. 1686. 30 арк.

Електронні ресурси

Конституція України: Закон від 28.06.1996 №254к/96–ВР. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL:<http://zacon2.rada.gov.ua/laws/show> (дата звернення: ...).

Що таке органічні продукти і чим вони кращі за звичайні? Екологія життя : веб-сайт. URL: <http://www.eco-live.com.ua> (дата звернення: 12.10.2022).

Bermejo F., Reggi L., Tiribelli S., Zuckerman E. Coverage of COVID-19 and Political Partisanship – comparing across nations. Civic Media : website. URL: <https://civic.mit.edu/index.html%3Fp=2771.html> (дата звернення: ...).

Fukuyama F. Bei China müssen wir „auf das Schlimmste gefasst sein“. Die Welt : website. URL: <https://www.welt.de/politik/ausland/plus223610412/Francis-Fukuyama-Bei-China-muessen-wir-auf-das-Schlimmste-gefasst-sein.html?icid=search.product.onsitesearch> (дата звернення: ...).

Відгук наукового керівника
на кваліфікаційну роботу магістра (ПІБ студента)
студента (-ки) групи ....
Факультету суспільно-гуманітарних наук
Київського столичного університету імені Бориса Грінченка
Тема кваліфікаційної роботи магістра: «...»

Актуальність теми: _____

_____

_____

Наукове і практичне значення роботи: _____

_____

_____

Ступень самостійності у виконанні кваліфікаційної роботи магістра: _____

_____

_____

Новизна та оригінальність використання літератури _____

_____

_____

Зауваження та недоліки _____

_____

Логічність _____

_____

Аргументованість змісту _____

_____

Відповідність професійній спрямованості випускника, загальний висновок керівника _____

_____

Кваліфікаційна робота магістра переглянута та допущена до захисту

«_____» _____ 20__ р.

Науковий керівник:

(підпис)

ПІБ

РЕЦЕНЗІЯ
на кваліфікаційну роботу магістра
ПІБ студента
студента (-ки) групи ...
Факультету суспільно-гуманітарних наук
Київського столичного університету імені Бориса Грінченка
Тема кваліфікаційної роботи магістра: «.....»

Актуальність теми _____

_____

_____

Відповідність кваліфікаційної роботи визначеним меті та завданням _____

_____

_____

Характеристика виконання розділів роботи _____

_____

_____

Перелік позитивних сторін кваліфікаційної роботи магістра та її основні недоліки _____

_____

_____

Відгук про роботу в цілому _____

_____

_____

Рецензент:

(підпис)

ПІБ

Дата: «_____» _____ 20__ р.

Орієнтовний перелік тем кваліфікаційних робіт магістра:

1. Технології політичного консалтингу: аналіз ситуативної ефективності
2. Якість міграції та її суспільно-політична вага
3. Феномен бюрократії в перехідних суспільствах
4. Трансфер політики як антикризовий інструмент
5. Поняття «слабкої» та «сильної» держави у сучасному політологічному дискурсі
6. Ідеологія в системі політичної свідомості: місце і роль
7. Президенталізм у транзитних державах
8. Суспільно-політичний вимір костконфліктної держави
9. Класократична модель української державності В'ячеслава Липинського
10. Концепції електоральної поведінки: політологічний аналіз
11. Культура примирення: досвід країн Європи для України
12. Краудсорсинг як політична технологія
13. Межі політики в суспільстві: порівняльний аналіз політологічних концепцій
14. Міжконфесійні відносини в політичному процесі
15. Міжнародний тероризм у політичній історії світу
16. Національна ідея як націєтворча категорія
17. Міф як засіб політичного маніпулювання у перевиборчий період
18. Науково-теоретичні основи політичного прогнозування
19. Націократична концепція в українській політичній думці.
20. Вплив технологій пропаганди на процес соціалізації політичного простору
21. Інституціоналізація лобізму: досвід зарубіжних країн для України
22. Основні технологічні засоби пропаганди в умовах тоталітарного режиму
23. Партійна система сучасної України: проблема ідеологічного оформлення
24. Особливості переходу до демократії деколонізованих суспільств
25. Абсентеїзм як форма політичної участі
26. Державне будівництво та місцеве самоврядування в Україні: суспільно-політична значущість
27. Політична модернізація: суть, ознаки та світові тенденції
28. Сучасні політичні революції: істотно-політична невизначеність
29. Функціональна спроможність політичних інститутів в Україні
30. Принцип стримувань та противаг в політичній системі в Україні періоду після СРСР: історико-політологічний аналіз
31. Еволюційний та революційний підходи до вирішення політичної кризи в незалежній Україні
32. Занепадаючі та втрачені держави: політичний аналіз процесу

33. Вирішення та трансформація сучасних військово-політичних конфліктів: світовий досвід для України
34. Проблеми формування української політичної культури в умовах посттоталітарної трансформації суспільства.
35. Політичні сподівання суспільства у пост-тоталітарний період
36. Політичний аналіз феномену «гібридні війни»
37. Інформаційна складова національної безпеки держави
38. Основні внутрішні функції держави
39. Ресурсний потенціал національної політики України (за галузями)
40. Політична пропаганда за різних політичних режимів
41. Дихотомія влада–опозиція у розвинених демократіях та в Україні
42. Сутність і особливості унітарного і федеративного державного територіального устрою: порівняльний аналіз.
43. Сутність та основні засади концепції української державності В. Липинського
44. Сучасні демографічні потоки: напрямки та тенденції
45. Сучасні західні концепції лідерства
46. Вплив цифрових технологій на політичні процеси: аналіз викликів та можливостей в епоху дезінформації
47. Феномен електронного урядування: виклики для демократії та можливості для участі громадян у політичних процесах
48. Роль громадянського суспільства в постконфліктних державах: аналіз моделей та успішних практик
49. Інтеграційні процеси сучасності: причини і вектори
50. Глобальний Південь та перспективи для України

ДОДАТОК Е
(за вимогою)

Зразок написання заяви

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Факультет суспільно-гуманітарних наук
Кафедра політології та соціології

Завідувачу кафедри політології та соціології
ПБ

Студента ПБ
Курс, спеціальність, група

Заява

Прошу закріпити за мною тему кваліфікаційної роботи магістра *«Назва кваліфікаційної роботи магістра»*.

«_____» 202_ р.

Підпис

**Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Факультет суспільно-гуманітарних наук
Кафедра політології та соціології**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри політології та соціології
«_____» 202_ року

**ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА
СТУДЕНТУ**

Прізвище, ім'я, по батькові

1. Тема роботи _____

2. Керівник проєкту (роботи) _____

затверджені наказом Університету від « » _____ 20_____ р.

№ _____

2. Строк подання студентом роботи _____

3. Вихідні дані до роботи _____

4. Зміст роботи (перелік питань, які потрібно розробити) _____

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

_____

6. Консультанти розділів проекту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		Завдання Видав	Завдання Прийняв

7. Дата видачі завдання _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи магістра	Строк виконання етапів проекту (роботи)	Примітка

Здобувач (прізвище та ініціали) (підпис)

Керівник проекту (роботи) (прізвище та ініціали) (підпис)

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Стандарт вищої освіти за спеціальністю 052 «Політологія» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» для другого (магістерського) рівня вищої освіти. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/vyshcha/standarty/2021/03/19/052%20Politologiya_mahistr_16_04_21.docx (дата звернення: 12.10.2022).
2. Освітньо-професійна програма 052.00.02 «Політичні технології та консультування» другого (магістерського) рівня вищої освіти. URL: https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/vstupnikam/iff/2022/052_OP_politologiya_mah.pdf (дата звернення: 14.10.2024).
3. Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності. URL: https://snau.edu.ua/wpcontent/uploads/2020/02/Methods_2019-Final.pdf (дата звернення: 10.10.2024).
4. ДСТУ 7.1:2006. Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання / Нац. стандарт України. Вид. офіц. [Чинний від 2007-07-01]. Київ: Держспоживстандарт України, 2007. 47 с.
5. ДСТУ 8302:2015. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання / Нац. стандарт України. Вид. офіц. [Уведено вперше; чинний від 2016-07-01]. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 17 с.
6. Про вищу освіту: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення: 13.09.2024).
7. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації Наказ МОН України—від 12.01.2017 р. № 40. / Офіційний вісник України. 2017 р. № 20. ст. 576. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17> (дата звернення: 13.09.2024).
8. Положення про організацію освітнього процесу в Київському столичному університеті імені Бориса Грінченка. URL: https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/vdd/documenty_grinchenko_university/rozdil_10/Polozhennia_pro_orhanizatsiiu_osv_protseesu.pdf (дата звернення: 13.10.2024).
9. Положення про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії у Київському столичному університеті імені Бориса Грінченка. URL: https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/vdd/documenty_grinchenko_university/rozdil_10/Polozhennia_pro_EK.pdf (дата звернення: 13.09.2024).
10. Положення про академічну доброчесність науково-педагогічних, наукових, педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка. URL: https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/vdd/documenty_grinchenko_university/rozdil_2/Polozhennia_akademichna_dobrochesnist.pdf (дата звернення: 13.09.2024).